

¹Малиш Ніна Григорівна, ¹Купрієнко Марія Миколаївна, ²Габелюк Тетяна Сергіївна

**ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ
З ВОДНИМ ШЛЯХОМ ПЕРЕДАВАННЯ В УКРАЇНІ**

Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

¹Сумський державний університет, м. Суми, Україна

²ДУ «Сумський обласний лабораторний центр МОЗ України», м. Суми, Україна

¹*Malysh Nina Grigorievna, ¹Kuprienko Mariya Mikolaivna, ²Gabeluk Tetyana Sergiivna*

***EPIDEMIOLOGICAL ASPECTS OF ACUTE INTESTINAL INFECTIONS WITH WATER
TRANSMISSION IN UKRAINE***

Department of Infectious Diseases and Epidemiology

¹Sumy State University, Sumy, Ukraine

²SI "Sumy regional laboratory center of the Ministry of Health of Ukraine", Sumy, Ukraine

malysh.ng@gmail.com

SUMMARY.

In Ukraine, the epidemiological situation with the incidence of acute intestinal infection with conductive water transmission is unstable. The territories of the risk of cholera, rotavirus enteritis, gastroenteritis, enterocolitis, established and unidentified etiology are Zaporozhye, Donetsk, Odessa, Kherson and Mykolaiv regions. Annually flares of rotavirus enteritis, gastroenteritis caused by conditionally pathogenic microorganisms are registered. The deterioration of the quality of drinking water is a prerequisite for the complication of the epidemic situation with gastroenteritis and enterocolitis, established and unidentified etiology ($p < 0.05$).

Актуальність. За даними ВООЗ причиною 88 % випадків діарейних захворювань у світі є небезпечна в мікробіологічному відношенні вода, неналежна санітарія та погана гігієна. Найбільш широко гострі кишкові інфекції (ГКІ) розповсюджені у країнах, що розвиваються, де 1 млрд людей не мають доступу до чистої води, а 2,5 млрд (або 1/3 населення світу) – до основних засобів санітарії.

Мета – дослідити пов'язану з водним фактором захворюваність на ГКІ в Україні у 2011-2017 рр.

Матеріали і методи. За матеріалами офіційної статистичної звітності МОЗ України проаналізована спорадична та спалахова захворюваність на ГКІ, досліджені матеріали мікробіологічного моніторингу якості питної води у Сумській області. Робота з текстовим форматом здійснювалася з використанням програмних середовищ *Microsoft Office Word*.

Результати дослідження. Водний шлях передачі збудника може мати місце у тій чи іншій мірі при усіх нозологічних формах ГКІ, однак провідним він є для холери, інфекцій, що

викликаються неаглютинуючими холерними вібріонами, галофільозів, аеромонозу, ентеротоксигенних ешерихіозів, вірусних кишкових інфекцій.

Досліджуючи епідемічний процес діарейних інфекцій в Україні було встановлено, що з 2012 р. випадків захворювання на холеру зареєстровано не було. У 2011 р. показник інцидентності склав 0,07 на 100 тис. нас. (зареєстровано 33 випадки недуги у Донецькій області (м. Маріуполь)). Інцидентність на ротавірусний ентерит варіювала у межах 18,97-30,95 на 100 тис. нас. Найвищі показники зареєстровані у Запорізькій, Дніпропетровській, Одеській, областях (медіана захворюваності становила, відповідно, 125,9; 35,8; 33,6 на 100 тис. нас.). Територіями найвищого ризику захворюваності на гастроентерити, гастроентероколіти, харчові токсикоінфекції, встановленої етіології (спричинені умовно патогенними мікроорганізмами), були Запорізька, Херсонська, Хмельницька та Миколаївська області (медіани захворюваності склали, відповідно, 320,2; 184,2; 181,7 та 167,9 на 100 тис. нас.). Інцидентність на гастроентерити, гастроентероколіти, ентероколіти, харчові отруєння бактеріальні, невстановленої етіології, знаходилася у діапазоні 69,8-97,64 на 100 тис. нас. Найвищі рівні захворюваності встановлені в Одеській, Миколаївській та Запорізькій областях (медіани захворюваності становили, відповідно, 333,7; 247,9 та 145,1 на 100 тис. нас.).

Вивчаючи особливості спалахової захворюваності на ГКІ в Україні, встановлено, що 1,8 % спалахів (всього – 5) мали водний шлях передавання (2 – спалахи ротавірусного ентериту, 3 – спричинені, умовно патогенними мікроорганізмами). Основною причиною водних спалахів ГКІ були аварійні ситуації на системах водопостачання. Наприклад, у січні 2015 року в Києві внаслідок аварії на водогоні виник спалах ГКІ, коли постраждало сто п'ятдесят п'ять осіб.

У сучасний час населення забезпечує себе питною водою або з водопроводу, або із власної свердловини.

За даними звітів Держсанепідслужби України у Сумській області було встановлено, що найчастіше нестандартні за мікробіологічними показниками проби питної води, виявляли при відборі води з колодязів (у 29,2-47,7 % випадків) ($p < 0,05$). Частота виявлення зразків води, що не відповідали нормативними показникам, для джерел центрального водопостачання варіювала у межах 2,4-4,8 %, комунальних водопроводів - 1,2-3,9 %, відомчих водопроводів - 2,1-3,9 %, сільських водопроводів - 4,0-7,5 %. Більше ($p < 0,05$), нестандартні за мікробіологічними показниками, проби питної води виявляли у липні (28,3 %) і грудні (43,0 %).

У результаті проведеного кореляційного аналізу нами була встановлена пряма сильна залежність між частотою виявлення незадовільних зразків води і річною захворюваністю на гастроентерити, ентероколіти, встановленої та невстановленої етіології у Сумській області ($r = 0,717$).

Висновки. Водний фактор у сучасний час в епідемічному процесі ГКІ не втрачає своєї актуальності. Недоброякісна питна вода створює потенційну небезпеку поширення ротавірусного ентериту, гастроентеритів, ентероколітів встановленої та невстановленої етіології. Зношеність водогонів, антисанітарний стан території, сприятимуть мікробіологічному забрудненню питної води та ускладненню епідеміологічної ситуації.

Малиш, Н.Г. Епідеміологічні аспекти гострих кишкових інфекцій з водним шляхом передавання в Україні [Текст] / Н.Г. Малиш, М.М. Купрієнко, Т.С. Габелюк // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 30–31 травня 2018 р. / редкол.: М.Д. Чемич, В.В. Ільїна, В.Д. Москалюк. - Суми : СумДУ, 2018. - С. 99-102.